

POSTANOWIENIE

Dnia 19 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Zawada (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Agnieszka Piotrowska

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z wniosku H. J. i Z. J. przy uczestnictwie Z. W. i K. W.
o zmianę prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Lipsku
z dnia 12 czerwca 2008 r., sygn. akt I Ns 17/08,
zakończonych prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w Radomiu
z dnia 16 września 2008 r. w sprawie IV Ca 455/08,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 19 czerwca 2015 r.,
zażalenia wnioskodawcy Z. J.
na postanowienie Sądu Okręgowego w Radomiu
z dnia 29 stycznia 2015 r., sygn. akt IV WSC 3/15,

- 1) uchyla zaskarżone postanowienie,**
- 2) pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
zażaleniowego Sądowi, który wyda orzeczenie kończące
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 stycznia 2015 r. Sąd Okręgowy odrzucił skargę kasacyjną Z. J. na postanowienie tego Sądu z dnia 9 października 2014 r. wydane w sprawie nieprocesowej, której uczestnikami, oprócz wnioskodawców Z. J. i jego żony H. J., byli Z. i K. W.. Jako przyczynę takiego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał nieusunięcie przez pełnomocnika skarżącego w określonym terminie wszystkich braków formalnych wniesionej skargi. Zarządzeniem przewodniczącego pełnomocnik skarżącego został wezwany m.in. do wskazania uczestników postępowania, ich miejsca zamieszkania i adresów oraz do załączenia odpowiedniej liczby odpisów skargi kasacyjnej dla uczestników postępowania. W odpowiedzi na to wezwanie, w określonym terminie wskazał on jako uczestników postępowania jedynie Z. i K. W. i jedynie co do nich wywiązał się z obowiązku podania miejsca zamieszkania i adresu oraz dostarczenia odpowiedniej liczby odpisów skargi kasacyjnej. Wymagań tych nie spełnił w odniesieniu do będącej także uczestniczką postępowania współwnioskodawczyni H. J., co zdaniem Sądu Okręgowego uzasadniało odrzucenie wniesionej przez niego w imieniu wnioskodawcy skargi kasacyjnej na podstawie art. 398⁶ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

W zażaleniu na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 29 stycznia 2015 r. wnioskodawca zakwestionował zasadność odrzucenia jego skargi kasacyjnej. Wskazał, że wezwanie do uzupełnienia braków formalnych nie zawierało zobowiązania do podania danych wnioskodawczyni H. J. i złożenia dla niej odpisu skargi, a w każdym razie nie wyrażało tego zobowiązania w sposób precyzyjny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 510 § 1 k.p.c. zainteresowanym w sprawie jest ten, czyich praw dotyczy wynik postępowania. Może on więc wziąć udział w sprawie. Jeżeli weźmie, staje się uczestnikiem postępowania. Wszyscy uczestnicy postępowania bez względu na ich liczbę oraz stopień zainteresowania wynikiem sprawy i sprzeczności lub zbieżności ich interesów mają samodzielną pozycję w stosunku do sądu i między sobą. W celu odróżnienia podmiotu, który uruchomił postępowanie, od innych uczestników postępowania, na oznaczenie tego podmiotu

używa się wprawdzie nazwy „wnioskodawca”, lecz to nie oznacza, że nie jest on - ściśle rzecz biorąc - uczestnikiem postępowania. W konsekwencji można wnioskodawczynię H.J. zaliczyć do kategorii uczestników postępowania, w szerokim, ogólnym tego słowa znaczeniu, obejmującym wszystkich zainteresowanych biorących udział w postępowaniu, wraz z podmiotem, którego wniosek spowodował wszczęcie postępowania.

Niemniej sama ta okoliczność nie uzasadniała przypisania takiego właśnie szerokiego, ogólnego znaczenia terminowi „uczestnik” w rozpatrywanym wezwaniu - pod wynikającą z art. 398⁶ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. sankcją dla wnioskodawcy w razie niezastosowania się do tak rozumianego wezwania. Wezwanie obejmowało pięć punktów. Osobno ujęto w nim żądanie wskazania miejsca zamieszkania i adresu Z.J. (pkt 1) oraz osobno żądanie wskazania uczestników postępowania i podania dotyczących ich danych (pkt 3) oraz załączenia dla nich odpowiedniej liczby odpisów skargi kasacyjnej (pkt 5). Osobne ujęcie w wezwaniu żądań odnoszących się do Z.J., oddzielone od żądań dotyczących uczestników postępowania, mogło - inaczej niż przyjął Sąd Okręgowy - uzasadniać przypisanie przez pełnomocnika wnioskodawcy terminowi „uczestnik” w tym wezwaniu węższego znaczenia, nie obejmującego wnioskodawców, a więc nie tylko Z. J., ale i H. J., zwłaszcza jeżeli się uwzględni, że jest ona jego żoną i w związku z tym mają oni wspólne miejsce zamieszkania i adres. Rozbieżność w interpretacji tego wezwania między Sądem a pełnomocnikiem wnioskodawcy powinien Sąd usunąć przez skierowanie do pełnomocnika wnioskodawcy ponownego, odpowiednio sprecyzowanego żądania z zakreślonym w nim nowym terminem (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2008 r., I CZ 34/08). Wymaga tego ochrona praw uczestników postępowania cywilnego. Mając na względzie potrzebę ochrony praw uczestników postępowania cywilnego, należy dyrektywę nakazującą nieobarczanie uczestników postępowania cywilnego negatywnymi konsekwencjami niewywołanych przez nich sytuacji niejasnych uznać za aktualną nie tylko w odniesieniu do niejasności wynikających z wadliwości regulacji prawnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2010 r., IV CZ 107/09, i 12 kwietnia 2013 r., IV CZ 20/13), ale i takich, których źródłem są czynności sądu.

W rezultacie dokonane przez Sąd Okręgowy odrzucenie pozwu nie miało uzasadnionych podstaw. Mając to na względzie, Sąd Najwyższy uwzględnił zażalenie wnioskodawcy i orzekł jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c.).